

Gáspár Anna Éva

Ezen a fényképen én vagyok, 1942-ben készült, [Nagy]Váradon. Azt hiszem, tizenkettedikes voltam. Akkorjában nagyon sok képet készítettek rólam. Ezt fényképész készítette, és a rokonságnak küldtem belőle: a testvéremnek Kolozsvárra, nagybátyáimnak Tasnádra, Kolozsvárra és Romániába [Nagyzeréndre]. Ezt a romániai nagybátyám küldte el, ez is egy másolat. [Nagyzerénd, ahol a nagybácsi gazdálkodott, Dél-Erdélyben van, amely a második bécsi döntés után is Románia része maradt. A nagybácsi később kivándorolt Izraelbe. -- A szerk.] Foto-Revünek hívták a stúdiót, ahova elvittük a képeket előhívatni. Volt több is, de ez volt a legismertebb, állítólag ő csinálta a legjobb képeket. Zsidó volt a tulajdonos, de a nevére nem emlékszem. Nagyon fel volt szerelve a műterme. Ezt a képet is, amit ballagáskor készítettek rólam, ott csináltattam. 1942-ben érettségiztem, két évvel a magyarok bejövetele után. Orvos szerettem volna lenni, de

nem vettek fel az egyetemre. Megkértem a nagybátyámat, aki a zsidó kórháznak volt az igazgatója, a Molnár Vili bácsi, hogy vegyen fel ápolónövendéknek. Azt mondta, hogy 'Addig, amíg én vagyok az igazgató, téged nem veszek fel'. Nyápic, gyenge, állandóan beteges gyermek voltam. Akkor most mit csináljak? Tanuljak ki varrni. Ezt proponálta nekem édesanyám. Elmentem egy szabó-varró kurzusra. Meg is van valahol a fényképek közt az igazolványom, hogy mehetek dolgozni mint szabó és varrónő, de nem került rá sor, mert férjhez mentem. Volt egy társaságunk, a szabadidőmet velük töltöttem. Volt vagy három román fiú, a többiek zsidók voltak. Hat lány, és fiú -- azt hiszem -- több volt, közte volt az én [második] férjem is. Hol itt, hol ott, főleg nálunk gyűltünk össze, mert nálunk volt a legnagyobb kert, udvar, ott nagyon jól érezték magukat. Csak magyarul beszélünk. Tánciskolába is jártunk. Modern táncokat tanultunk, nem zsidó táncokat, a tangótól kezdve a keringő, a valcer, a charlestont vezették azután újabban be. Zsidó táncokat nem is tudok. Az iskolában se táncoltunk, a zsidó iskolában sem. Mi nagyon világiasan voltunk nevelve. Sportolni is jártam. Úsztam, sőt még versenyeztem is megyei szinten. Azért élek most, megmondom őszintén. Nagyon szép strand volt a ligetben, később még ki is bővítették. Reggel az volt az első, hogy kimentem a strandra, akkor, amikor még nem ment senki. Tiszta volt a víz, és emlékszem, hogy kékre volt festve a medence alja, és olyan szép kék lett ettől a víz. Leúsztam a pár száz méteremet. Nyáron ez minden nap így történt hétéves koromtól, amíg férjhez nem mentem. Télen pedig korcsolyáztam. Nagyon szerettem táncolni is, és ritmikus tornára jártunk kétszer egy héten az unokatestvéreimmel. Nyáron gyakran teniszeztem, mert a nagybátyám kertjének a végében volt egy tenispálya, és minden reggel mentünk teniszezni a két unokatestvéremmel és a szomszédokkal. Szoknyában teniszeztem. [Nagy]Várad környékén nincs komoly erdő, de azért kirándulni is mentünk. Csak mi, fiatalok, anyám nem volt velünk soha. Édesapámmal sem mentünk kirándulni. Ő mindig nagyon el volt foglalva a birtokával. Nyaralni se ment. Azt mondta, elég nyaralás neki ott, helyben. Édesanyám nem féltett engem elengedni kirándulni, bízott bennem. Fiúk, lányok együtt [voltunk], nagyon modernül nevelt minket.